

פרשת במדבר

ביטול החיים השטחיים הוא יסוד הקנין והחיבור לתורה

לתוך תוכו של החיים. כל שאדם מרבה בשבירת המידות מרבה חיים כי שבירת המידות היא הריגת החיים השטחיים ומיתה של היצר הממלא כל הגוף הוא החיים המוליך בדרכה של תורה, מדות המשחתות רבות הנה והם עצמו ובשרו של האדם והממית אחת מהן המית את עצמו ומקצת עצמו ככל עצמו, ואמנם מיתה זו תחיה בעליה ודברי תורה מתקיימין בידו.

מבואר בדבריו, שהתורה תתקיים אצל האדם רק בתנאי שממית את החיים הפשוטים השטחיים, דהיינו ששובר את המידות והתאוות ולא נותן לחיים לזרום כהרגלם על מהלכם הטבעי, ובזה נכנס וחודר עמוק אל החיים האמתיים - לחיים המונהגים בדרכה של תורה. ועל זה אומרת המשנה 'אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה', שכאשר ממית את החיים הפשוטים, זוכה שדברי התורה יתקיימו בידו והתורה תחדור לתוכו ותיהפך ל'תורה דיליה'.

[ודרך אגב ראוי להזכיר כי ימים אלו מסוגלים הרבה יותר, שכפי שמובא בזהר שימי ספירת העומר מקבילים לז' ימי טהרה של נידה ולכן יותר אפשרי להזדכך מגשמיות ע"י לימוד התורה].

ועומק היסוד האמור כאן הוא גם חלק מהמושג של 'קנין' שמשמשים בו בכל ענייני המסחר, וכמו אדם הרוצה לקנות חפץ כלשהוא שצריך לשלם עליו, ואם לא ישלם תמורתו לא יקבל אותו, כך גם כשבאים לקנות את התורה צריך לשלם עליה, וזה התשלום אותו אנו משלמים - ההקרבה העצמית של הלומד למען התורה! שאדם ממית את חייו הגופניים התאווניים המתנגדים בתכלית לדרכה של התורה ומשעבד עצמו לחיי התורה, וכך יזכה שהתורה תיקנה לו ודברי התורה יתקיימו בידו. אמנם קיים בזה חלק נוסף, שמלבד מה שעל האדם להמית את חייו הגשמיים והגופניים ע"מ לזכות לחיי תורה, עליו גם להבין שגם בשכל של האדם יש את בחינת ה'חיים הפשוטים' ובחינת ה'חיים האמתיים' שהלא ניתן להשתמש בשכל באופן שטחי מאד, ומצד שני ע"י השכל ניתן להעמיק לאין שיעור. וכאשר אדם רואה כל דבר בצורה שטחית וגם בלימוד התורה אינו נכנס לעומק הדברים הרי הוא חי בשטחיות ואינו זוכה לקנות את התורה בשלימותה, וכל זאת משום שההקרבה הנצרכת למען התורה כוללת גם את המאמץ השכלי להתייגע להבין כל דבר לאמיתו, וכשחסר בהקרבה הזאת אזי חסר מאד בקנין התורה והרי זה בבחינת ה'חיים הפשוטים' משום שכמעט ואין בכך מאמץ, ובאופן כזה לא ניתן להתחבר לתורה כראוי.

ויסוד הזה עלינו להפנים היטב וליישמו בכל פעם בה אנו לומדים, שגם אם לומדים את הסוגיא ולא מבינים בקלות, צריך לחזור שוב! ואם עדיין לא מבינים חוזרים עוד הפעם! ומתייגעים להבין, ורק כאשר מקריבים את החיים השטחיים - הן בגוף והן בשכל עצמו - למען התורה, זוכים שהתורה תיקנה לנו ונתחבר אליה.

וכאשר מתחברים לתורה, גודלים עוד ועוד כפשוט'ת, ומרגישים תמיד צימאון והשתוקקות להוסיף על הלימוד בכמות ובאיכות.

ובימים אלו שהם כנגד קנייני התורה והכנה למתן תורה, אם ברצוננו לקנות את התורה עלינו להתחזק מאד בענין זה של עמל התורה, לבטל את החיים השטחיים ולהיכנס לחיים האמיתיים וכפי עמל התורה שלנו נזכה יותר ויותר שהתורה תחדור לתוכנו ונגדל בתורה עוד ועוד.

נמצאים אנו כעת בתקופת ספירת העומר, וידוע מה שכתוב בספרים הק' שימי הספירה הם כנגד מ"ח קנייני התורה האמורים במסכת אבות, וכל יום מכוון כנגד קנין אחר, ויום הארבעים ותשעה כולל את כל מ"ח הקניינים. וא"כ ודאי שבתקופה הזאת ראוי לעבוד ביתר שאת על העניין של קנייני התורה כהכנה ליום מתן תורה - חג השבועות. אך לפני שנגשים לעבוד על הקניינים עצמם יש לדעת תחילה מהו המושג 'קנין' תורה ובמה הוא מתבטאת בפעולתו על האדם.

והנה במס' מגילה (כז, א) מביאה הגמרא את הפסוק "ואת כל בית גדול שרף באש", ומבארת הגמ' 'רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי חד אמר מקום שמגדלין בו תורה וחד אמר מקום שמגדלין בו תפילה', ע"כ. משמעות הדברים היא, שמלבד המושג של 'קנין התורה' שעליו מדברת המשנה, ישנו מושג נוסף של 'גדילה בתורה', ולא נראה שלא מדובר כאן על לימוד תורה גרידא אלא על גדילה בתורה, ומהו באמת תוכן הגדילה האמור כאן.

ונראה לבאר שניתן להמשיל את הגדילה בתורה לצורת הגדילה של הגוף, הנה תינוק שנולד זקוק לאכול על מנת לגדול, ודרך האוכל שמגדל אותו ע"י שגשג לגופו ולעצמותיו ונהיה חלק ממנו, וכך הגוף גדל עוד ועוד. וכך גם בענין הגדילה בתורה, כאשר התורה חודרת לתוך האדם היא נהיית חלק ממנו ומגדלת אותו והופכת אותו ל'אדם גדול' וככל שלומד יותר נעשה גדול יותר. ונמצא, שהאופן שבו התורה מגדלת את האדם הוא ע"י כך שחודרת לתוכו ונהיית חלק מעצמותו - במקביל לדרך הגדילה שבגוף - ומחמת כך נעשה יותר גדול.

יש בזה נקודה נוספת, שהנה התינוק בקטנותו נצרך רק למעט אוכל בכדי לגדול משום שיש לו גוף קטן, אך ככל שהולך וגדל הוא נזקק למקור תזונה גדול יותר וצריך להגדיל את כמות מאכלו על מנת לספק לעצמו את התזונה הנדרשת, עד שבשלב מסוים כבר מפסיק לגדול, ויכול להמשיך לאכול את אותה כמות אוכל שהורגל בה עד היום, משום שכעת כבר אינו גדל יותר.

והגדילה בתורה היא ג"כ על אותה הדרך, שככל שהאדם הולך וגדל בתורה, בהכרח שירגיש צורך ללמוד יותר ויותר על מנת למלאות את תשוקתו שהרי הוא יותר גדול ונצרך ליותר תורה, ומי שמסתפק תמיד באותה צורה וכמות של לימוד ואינו מרגיש צורך ללמוד יותר - סימן ברור הוא שהתורה לא חדרה לתוכו ולא גידלה אותו אלא נשאר כמו שהיה בתחילה, שאם אכן גדל בתורה ודאי היה מרגיש צורך ללמוד יותר, שהלא זהו מקור תזונתו הרוחנית, והגם שכעת יודע הרבה דברי תורה אך הוא נשאר קטן כמות שהיה ולא נהפך ל'גדול'.

והדרך שבה ניתן להתחבר לתורה דהיינו שתהיה חלק מהאדם ותגדל אותו - היא ע"י קנייני התורה, שהלא המושג של קנייני התורה הוא להתחבר ולהתקרב לתורה, וא"כ כאשר עובדים על קנייני התורה ממילא התורה חודרת לתוך האדם ונהיית חלק ממנו שהרי הוא קנה אותה והתחבר אליה, וכך הוא הולך וגדל בתורה, כפשוט'ת.

ויסודם של קנייני התורה מתבאר היטב ע"פ דברי החזו"א (קו"א א, ג) שהביא את דברי חז"ל 'אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה', וביאר החזו"א שאין הכוונה למיתה במובן הפשוט, וז"ל 'המיתה שבכאן הוא הנטיה מפשוטו של החיים לעומקו של החיים,

דברים שאמר רבינו שליט"א בחובת הזהירות המוטלת עלינו בעת הזאת

א

אנחנו נמצאים בספירת העומר, ובגמ' ביבמות (ס"ב, ב) מובא עניין האבילות שיש בין פסח לעצרת, 'אמרו שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת ועד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד **מפני שלא נהגו כבוד זה לזה** וכו'. ובעצם הדבר שלא כיבדו זא"ז יש שני עניינים, יש עניין אחד שהיה חסר בכבוד התורה כמש"כ המהרש"א שם שכבוד היינו שלא חשו על כבוד התורה של חבריו דאין כבוד אלא תורה, ויש עוד עניין שהיה חסר בכבוד חבריו בעצם, וזהו מש"כ במשנה באבות (ב', ט"ו) 'יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך', וצריך לבאר מהו היסוד של ב' העניינים.

והנה, במשנה באבות (ג', ג') כתוב, 'רבי חנינא בן תרדיון אומר שנים שיושבין ואין ביניהם דברי תורה הרי זה מושב לצים שנאמר ובמושב לצים לא ישב, אבל שנים שיושבין ויש ביניהם דברי תורה שכינה שרויה ביניהם שנא' אז נדברו וכו'. ולכאור' צ"ב מדוע כשיושבים ואין ביניהם ד"ת ה"ז מושב לצים, והרי לא מיירי שמדברים דברים אסורים, ורק שאין ביניהם ד"ת, ומדוע חשיב מושב לצים.

ויעוי במהר"ל שם, ומבואר בדבריו שבשנים שיושבין ואין ביניהם ד"ת איירי אמנם כשלומדין רק שכל אחד לומד לעצמו, ובזה שלומד לעצמו ולא מדבר בלימוד עם השני נמצא שהוא מבטל את דבריו של השני. וזהו הכח של ליצנות, שזהו כח הזלזול וכח הביטול, שמראה שהשני לא מוסיף לו, אבל כששנים שיושבים ויש ביניהם ד"ת מונח בזה שמכבד את השני ולכך שכינה שרויה ביניהם.

וההסבר בזה, שיש שני כוחות באדם הכח החיובי והכח השלילי, והכח החיובי הוא מה שאדם יכול לכבד ולראות את הטוב בשני, ומה הוא יכול להוסיף לו, והכח השלילי הוא כח הביטול לזלזל בשני, ואדם צריך תמיד להגביר את הכח החיובי ע"י שמכבד את השני ולא ח"ו להיפך לעשות ליצנות וזלזול מהשני.

ולכך כששנים יושבים ומדברים בלימוד וכ"א מקשיב לשני זה מראה שיש ביניהם את הכח החיובי לכבד את השני, שיודע מה השני יכול להוסיף לו. וזהו העניין של החיסרון שלא כיבדו זא"ז בחלק של כבוד התורה.

ובמשנה באבות שכתוב 'יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך', מפרש המהר"ל שאפי' אם אינו חבר בתורה צריך לכבדו, וצריך להבין מהו **חבר** סתם ומהו **חבר** בתורה.

והפי' בזה הוא, שחבר הוא מלשון חיבור, שיש קשר ביניהם, והכח של החיבור יכול לבוא לידי ביטוי בתורה, וזהו היסוד של קנה לך חבר, שצריך את החבר להוסיף לו, ולפלפל איתו. ואחד מהדברים שמוסיפים לבנייה בלימוד הוא הכח של חבר, שזהו אחד ממ"ח דברים שהתורה קנית בהם, בדקדוק חברים, וזה הביאור במעלה בשנים שיושבים ועוסקים בתורה.

וכמו"כ הכח של החיבור יכול לבוא לידי ביטוי בבניין האישיות של האדם, שאדם זקוק לחבר שיכוון אותו בעצה לדעת תמיד מה נכון לעשות, ובהרבה מצבים האדם כלל לא מרגיש חיסרון במה שעושה, ורק ע"י החבר שמכוון אותו הוא יודע את האמת.

וזהו הפי' במשנה באבות (ב', י"ג) 'אמר להם צאו וראו איזו היא דרך טובה שידבק בה האדם וכו' רבי יהושע אומר חבר טוב', שהחבר בונה אותו ע"י שמוסיף לו ומייעץ לו ונותן לו את הכח לשנות את עצמו.

ובהמשך שם (י"ד) כתוב, 'אמר להם צאו וראו איזו היא דרך רעה שיתרחק ממנה האדם וכו' רבי יהושע אומר חבר רע', והפי' בחבר רע, הוא ההיפך מחבר טוב, שחבר טוב הוא בונה את האישיות של האדם, וח"ו להיפך חבר רע סותר את האישיות של האדם, וזה ע"י שהוא בונה את הכח השלילי באדם, שזהו הכח לבטל דברים ולעשות ליצנות מכל דבר. וזהו העניין של החיסרון שלא כיבדו זא"ז בחלק של כבוד חבריו.

ב

אנחנו נמצאים בתקופה מאוד קשה, וחסר לנו את החיבור הרגיל שיש לנו עם החברים, וממילא החיבור הוא דרך הטלפון ועוד אמצעים, ובכל דבר שעושים צריך לבדוק מהו החלק החיובי שיוצא מזה, ומהו ח"ו החלק השלילי שיכול לצאת מזה.

והדברים אמורים ע"כ שבימינו כל התקשורת בעולם הכללי היא תקשורת זולה, שכל זה בנוי על רכילות וליצנות, שזהו הכח לבטל כל דבר, ולעשות עסק מכל שטות שיש בעולם, וע"ז בנוי כל קווי הנייעס, **וכל זה בונה את הכח השלילי באדם.**

וממילא יש רדידות בכל התקשורת בין חברים, שמתקשרים עם חברים על כל שטות שיש, ואפשר לדבר עם חברים במה שקוראים **'צ'אט'** או לתקשר עם **'אימייל'** לדברים לא חשובים בצורה זולה ורדודה. ואח"כ אפשר גם להתמכר לזה, והפשט בזה, שזה נהיה חלק באדם ממש, שחלק שלו הופך להיות חלק של ליצנות וחלק של שטויות וכל מיני בדיחות זולות, **שזה הורס את האדם ובונה את הכח השלילי שבאדם.**

וזהו למעשה התקשורת בעולם הכללי היום, שאדם מרגיש שאם הוא לא מתקשר רגע אחד עם החבר, אין לו שום דבר, אדם כזה אין לו שום בניין פנימי ואין לו שום מציאות של בנין האישיות שלו, הוא חייב כל רגע את החיבור לשני, וזה בשביל לדבר על כל השטויות שיש בעולם.

וא"כ בתקופה הזאת שצריך להשתמש באמצעי תקשורת, כ"כ צריך להיזהר בזה וח"ו לא להתרגל להשתמש בכח השלילי שבזה, אלא אדרבה להיות חבר טוב להיטיב לשני ולבנות את השני, וזה מה שצריך לתקן בתקופה הזאת של ימי הספירה שהיה חסר במושג של חבר טוב.

וברוך ד' רואים שיש בציבור התעוררות גדולה בתקופה הזאת, איך שהציבור לומד, ומתמודד עם הקשיים שיש, וזהו הפשט שהתעורר חלק הטוב, אך צריך להזהר ח"ו להיות מושפע מתקשורת לא טובה.

והקב"ה יעזור שניצל מכל זה ונוכל לבנות את עצמינו כמו שצריך בין בתורה ובין באישיות שלנו, וח"ו שלא ניגרר אחרי מה שקורה היום בעולם התקשורת, ועי"ז נתקן את העניין שלא כבדו זא"ז ונעלה מעלה בכל המעלות שיש, ונזכה להיות בנ"א שהולכים על שלימות.